

אגף הכלכלן הראשי
הכנסות המדינה, מחקר
וקשרים בינלאומיים

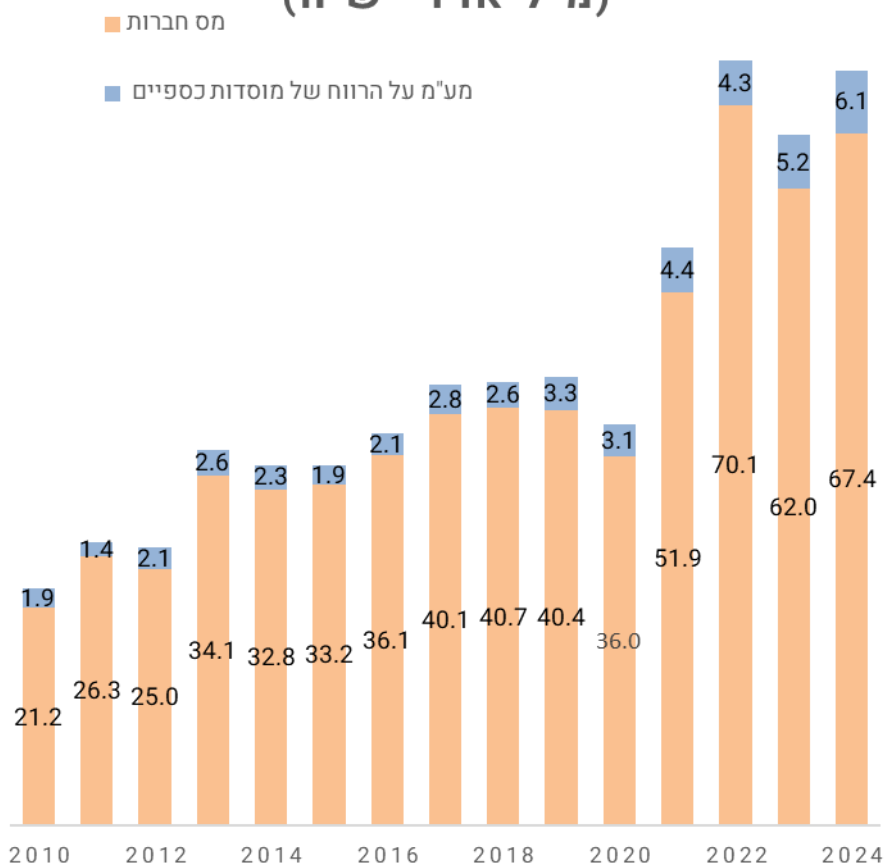
משרד האוצר

פרק

5

מס חברות

מס חברות ומע"מ על רווח של מוסדות כספיים (מיליארדי ש"ח)

• בשנת 2024, הגביה ממס חברות עלתה ריאלית בכ-6% לעומת שנת 2023, אך ירדה ריאלית בכ-8% לעומת השיא של שנת 2022.

• הגבייה בשנת 2022 עלתה בשיעור ריאלי חריג של כ-61% לעומת שנת 2019, שנה שקדמה למשבר הקורונה בעוד שהגבייה בשנים 2010-2019 התקדמה בשיעור ריאלי של 6% בממוצע שנתי.

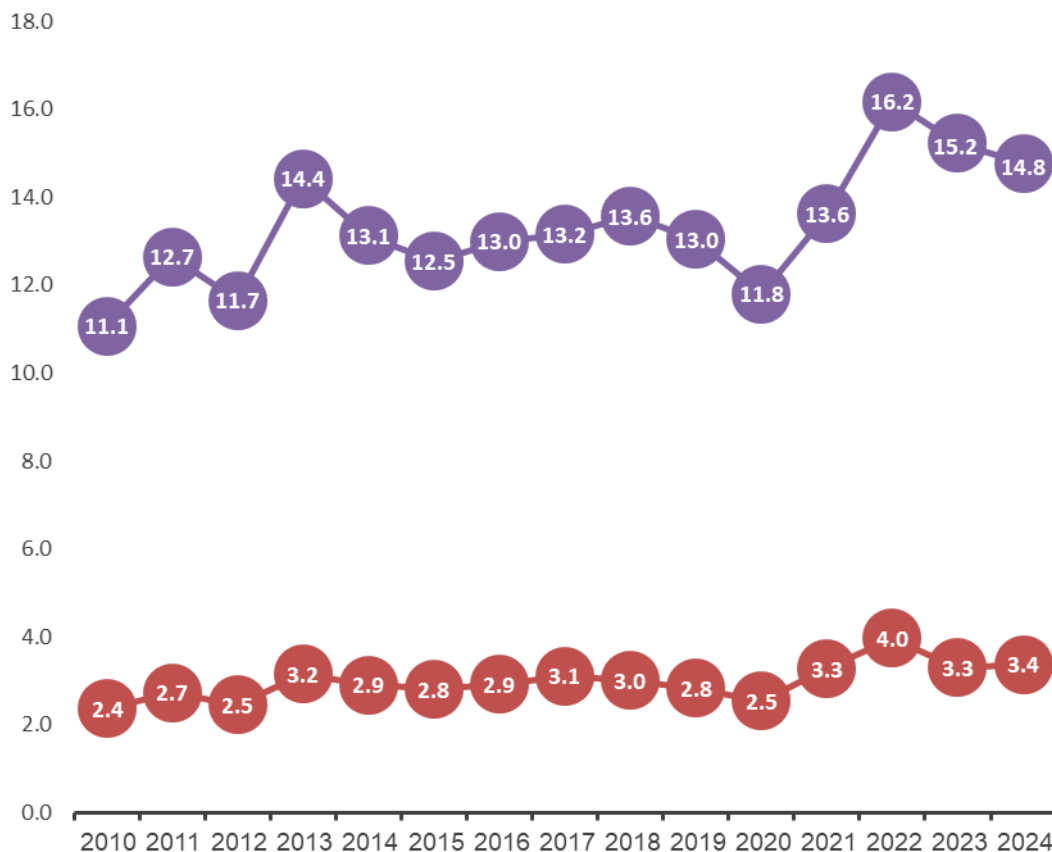
• הגידול החד משנת 2019 לשנת 2022 נבע מגבייה חד פעמית כתוצאה ממבצע "שחרור רווחים כלואים" וכן מגידול בענפי התחבורה (כנראה כתוצאה מעלייה ברווחיות של חברות הספנות ביציאה ממשבר הקורונה), התעשייה והמידע והתקשורת.

• מוסדות כספיים, בשונה משאר העוסקים, אינם משלמים מע"מ בשיטה הרגילה, אלא משלמים מס על ערך מוסף באופן ישיר (על השכר לעובדיהם ועל הרווח). את המע"מ על הרווח הם משלמים יחד עם מס חברות.

• בשנים 2010-2024 הסתכמה גביית המע"מ על הרווח של מוסדות כספיים בכ-8% בממוצע מגביית מס חברות. התנודתיות בסעיף זה גבוהה מהתנודתיות של גביית מס חברות - בעל מקדם השתנות של 0.20, לעומת מקדם השתנות של 0.15 בגביית מס חברות בשנים 2010-2024. מקדם ההשתנות מחושב כיחס בין השונות לממוצע של גביית המס כאחוז מהתמ"ג.

סך מס חברות מכלל המסים ובאחוזי תמ"ג (אחוזים)

כאחוז מסה"כ הכנסות המדינה ממסים כאחוז מהתמ"ג

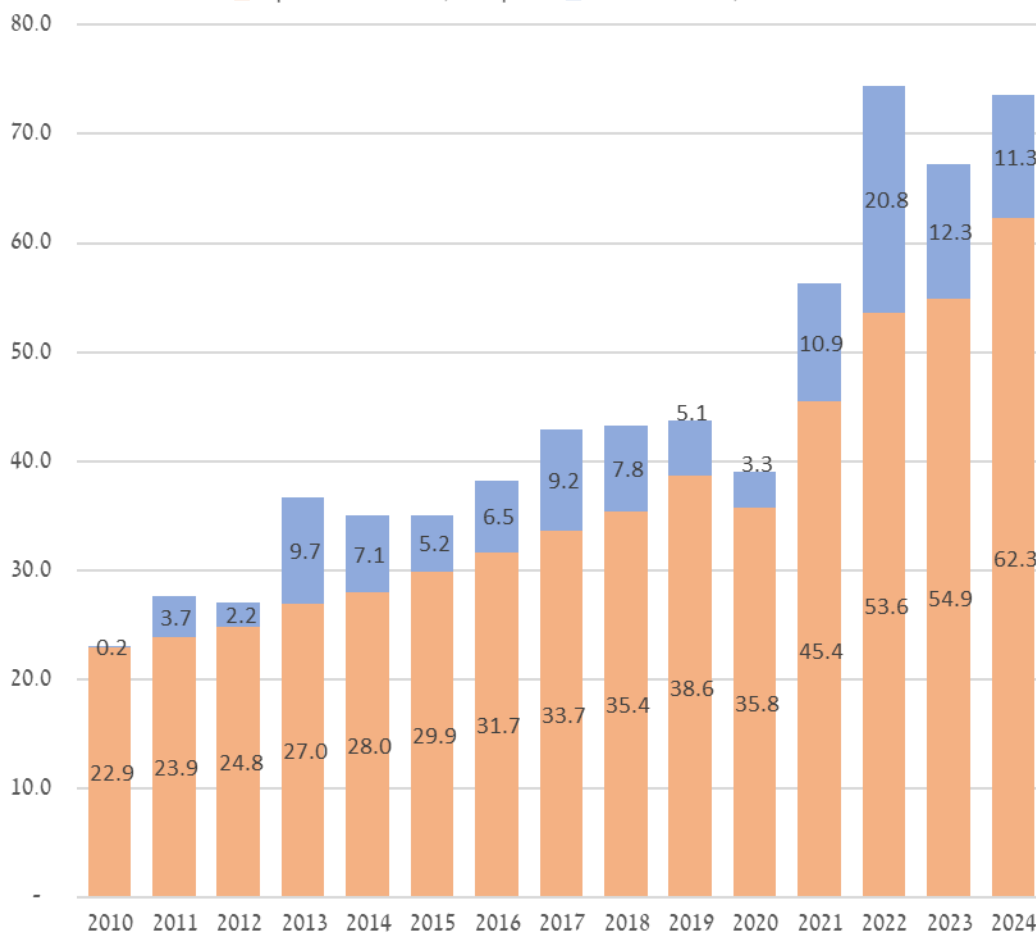
- מס החברות הוא המקור השלישי בגודלו בהכנסות המדינה ממסים, אחרי המע"מ ומס ההכנסה על יחידים.
- בשנים 2023-2024 קטן חלקו של מס החברות מסך הכנסות המדינה ממסים ומהתוצר לעומת השיאים שהושגו בשנת 2022.
- יחד עם זאת הגבייה בשנת 2024 גבוהה מאוד לעומת הממוצע הרב שנתי. בשנה זו, משקל מס חברות מכלל גביית המסים עמד על 14.8% שהם 3.4 אחוזי תוצר, לעומת ממוצע של 13.3% ו-3.0 אחוזי תוצר בשנים 2010-2024, בהתאמה.

חלוקת גביית מס חברות

(אחוזים מסה"כ)

חלוקת מס חברות לפי מקדמות והפרשי מס (במיליארדי ש"ח)

הפרשי מס, בניכוי החזרים ■ מקדמות, כולל ניכויים במקור ■

• הגביה של מס החברות (יחד עם מע"מ על רווח של מוסדות כספיים) מורכבת משני חלקים:

1. מקדמות (וניכויים במקור) - גביית מס בגין אומדן רווחי חברות בשנת השוטפת,

2. הפרשי המס (בניכוי החזרים) - מידי שנה, כל חברה חייבת להגיש דו"ח לרשות המסים. באם חבות המס על פי הדו"ח גבוהה (נמוכה) מהמקדמות ששולמו, החברה משלמת את הפרשי המס (או מקבלת החזרי מס). סעיף זה כולל גם תוספת גבייה בגין תיקוני שומות ביוזמת רשות המסים.

• גביית מס חברות תנודתית למדי - היא בעל מקדם השתנות של 0.15, הגבוה ביותר מבין המסים המרכזיים.

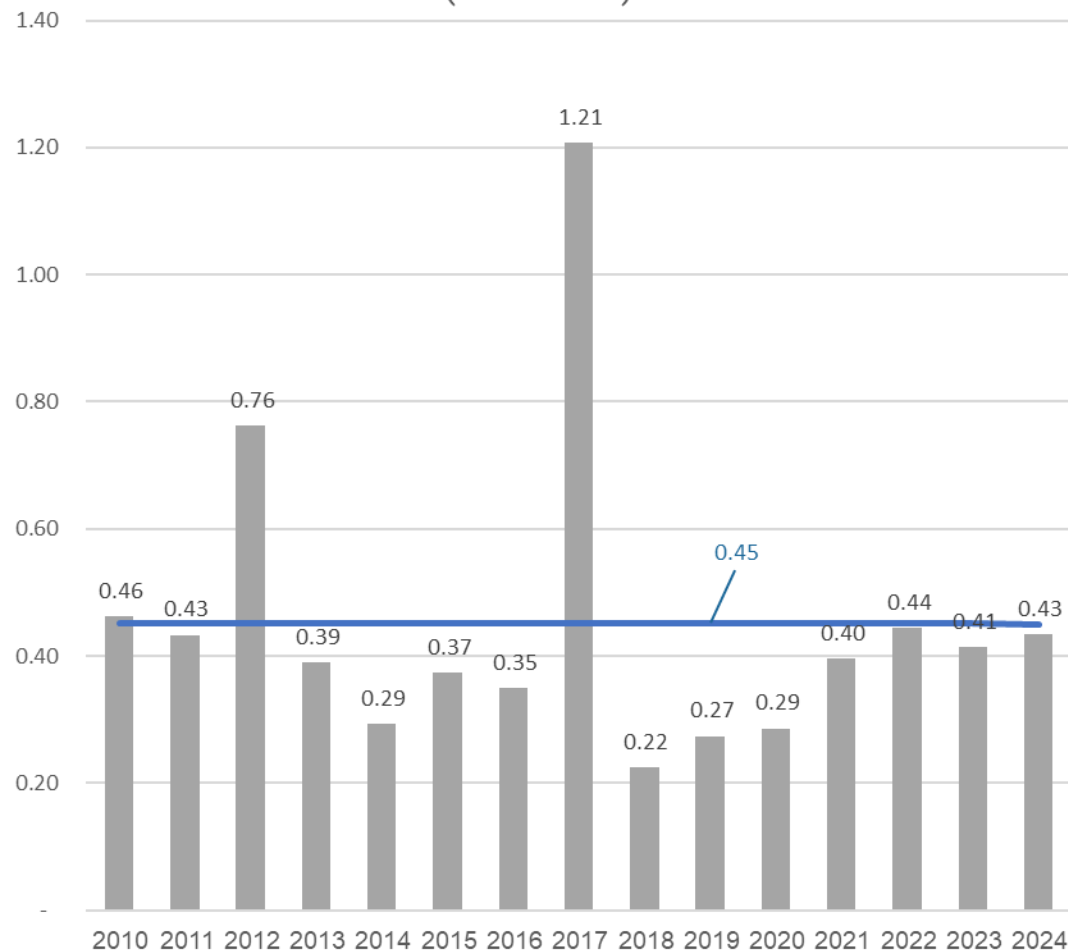
• מקור השונות הגבוהה בגביית מס חברות הוא ברכיב הפרשי המס עם מקדם השתנות של 0.61, בעוד שמקדם ההשתנות של רכיב המקדמות עמד על 0.10 בלבד בשנים 2000-2024.

• השונות הגבוהה בגביית הפרשי מס מקשה על תחזית גביית המסים בפרט ועל המדיניות הפיסקלית בכלל. לדוגמה, בשנת 2020 עמדה גביית הפרשי המס על שפל של 3.2 מיליארד ש"ח והיא עלתה תוך שנתיים לשיא של 22.2 מיליארד ש"ח. חלק מגידול זה נבע ממבצע "שחרור רווחים כלואים" וכן ממספר שומות חריגות.

ניכויים במקור מדיבידנד

(אחוזי תוצר)

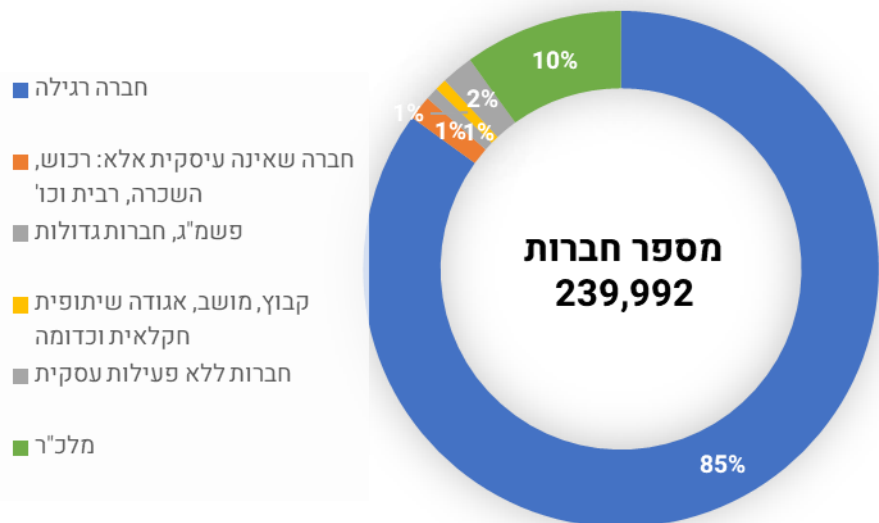
ניכויים מדיבידנד (אחוזי תוצר)

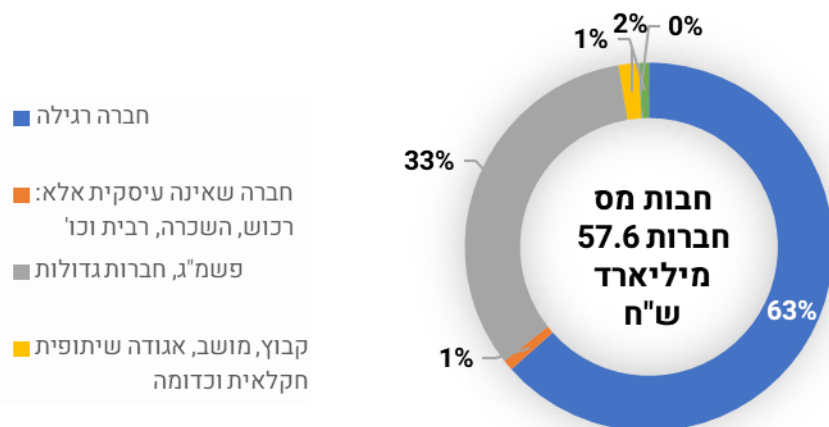
- על הרווח של חברה ובעלי מניותיה מוטל מיסוי דו שלבי. תחילה מוטל על החברה מס חברות ובשלב השני, בעת חלוקת הרווח לבעלי המניות, מוטל מס על דיבידנד.
- גביית המס מדיבידנד היא תנודתית ובעלת מקדם השתנות של 0.54 בשנים 2010-2024.
- בתקופת 2024-2010 הגבייה מדיבידנד עמדה בממוצע על 0.45 אחוזי תוצר. שיא הגבייה הושג בשנת 2017, עת הגיעה הגבייה ל-1.21 אחוזי תוצר. במסגרת "מבצע דיבידנד" ניתנה בשנה זו האפשרות לחלק דיבידנד לבעל מניות מהותי במס מופחת של 25% במקום 30% ואף 33%.
- מהשוואה בין הגבייה מדיבידנד לגבייה ממס חברות, ניתן להעריך שכ-13% מרווחי החברות, לאחר תשלום מס חברות, חולקו בממוצע לבעלי המניות החייבים במס על דיבידנד. שאר הרווח חולק לבעלי מניות שאינם חייבים במס על דיבידנד (למשל דיבידנד שחולק לחברת אם) או לא חולק כלל ונשאר בחברה.
- בינואר 2025 נכנסו לתוקף מס יסוף נוסף של 2% על הכנסות שמקורן מהון ושינויי חקיקה הנוגעים למיסוי רווחים לא מחולקים. חוקים אלו השפיעו על התנהגות המגזר העסקי במשק והובילו להקדמת חלוקת דיבידנדים לסוף שנת 2024 (טרם עליית המס) ולחלוקת דיבידנדים מוגברת מהרגיל שיובאו לידי ביטוי בגבייה של שנת 2025.

התפלגות מספר חברות וחבות מס לפי סוג תיק, בשנת 2022

מספר חברות לפי סוג תיק (אחוזים)

חבות מס לפי סוג תיק (אחוזים)

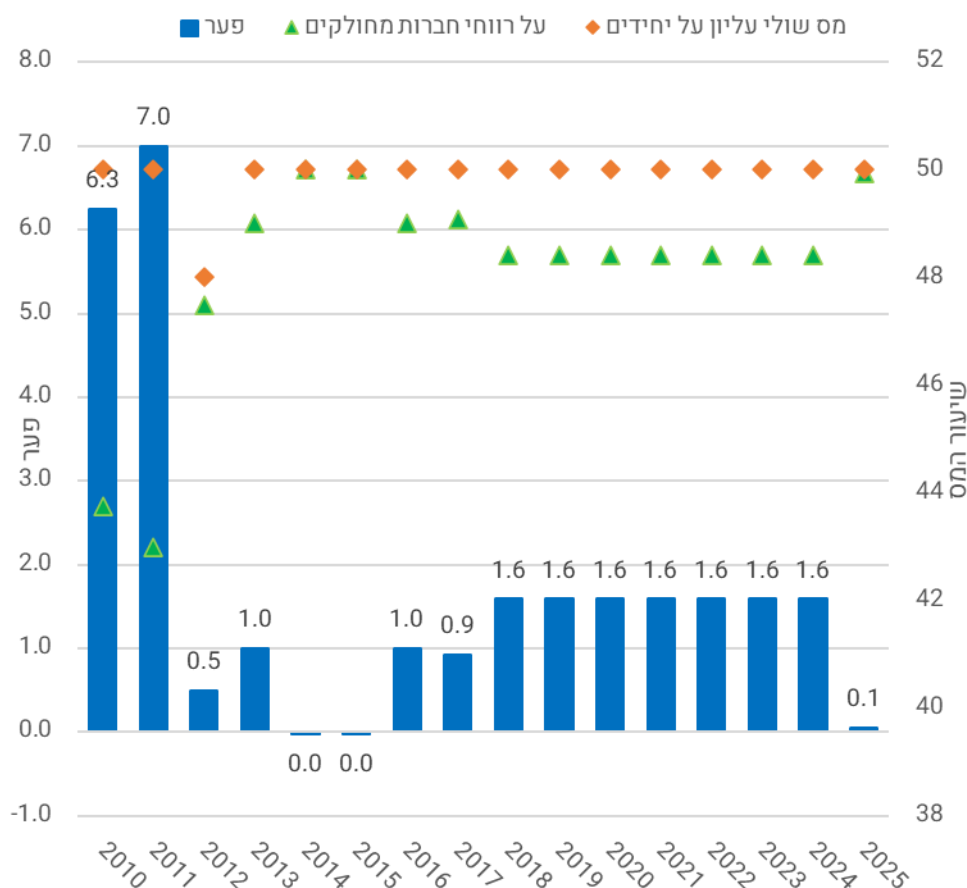
• גביית מס חברות - סך המסים ששולמו בשנה מסוימת על ידי חברות בגין רווחיהן בהווה ובעבר.

• חבות מס חברות - זהו המס שחברות נדרשות לשלם על רווחי אותה שנה. חבות המס מחושבת על בסיס דוחות המס שהחברות מגישות למס הכנסה לאחר תום שנת המס. במהלך השנה, החברות משלמות מקדמות מס, ובסיומה מוגש דוח סופי שמהווה את הבסיס לחישוב חבות המס המדויקת. במידה וחבות המס הסופית גבוהה מהמקדמות, החברה תידרש לשלם את ההפרש; אם המקדמות גבוהות מחבות המס, תינתן לה החזר מס. ניתוח חבות המס המתבצע כאן מתייחס לשנת 2022, שנתון הדוחות האחרון הזמין בעת כתיבת פרק זה.

• חברות ללא פעילות עסקית הן חברות בשלבים שונים בתהליך הסגירה.

• תיקים של חברות לרוב מנוהלים אצל פקיד שומה באזור הפעילות שלהן, תיקים של חברות גדולות מכל הארץ מנוהלים אצל פקיד שומה ייעודי, פקיד שומה לחברות גדולות (פשמ"ג).

• בעוד כ-2000 חברות הפשמ"ג מהוות 1% מכלל החברות, חבות המס שלהן עומדת על 32% מחבות המס של כלל החברות. כך, חבות המס הממוצעת של חברות אלו עמדה בשנת 2022 על 9.6 מיליון ש"ח (לשם השוואה חבות המס הממוצעת של כלל החברות עמדה על 240 אלף ש"ח).

שיעורי מס על חברות ויחידים
(אחוזים)

• בשנים 2003-2002 ובשנים 2011-2009 בוטלה או הועלתה תקרת התשלום לדמי ביטוח לאומי כך ששיעור המס השולי העליון על היחיד היה גבוה משמעותית משיעור המס על רווחי חברות מחולקים. כתוצאה מכך התרחש מעבר של יחידים ל"חברות ארנק".

• "חברות הארנק" הם עצמאיים או שכירים שמציעים את שירותיהם במסגרת חברה, מושכים חלק מהרווח כשכר ואת החלק הנותר כדיבידנד, או, לחלופין, לא מושכים כלל דיבידנד ומשאירים את הרווח הצבור בחברה.

• מכאן החשיבות לשמור על האיזון בין המס על היחיד והמס על החברה.

• בשנת 2025 חל מס של 25% על הכנסות מדיבידנד לציבור הרחב. אולם על בעל מניות מהותי חל מס בשיעור של 30%. עבור הכנסה שנתית של יחידים העולה על כ-722 אלף ש"ח, חל תשלום מס נוסף של 5%, כך ששיעור המס המרבי על דיבידנד מגיע לכ-35%. יחד עם מס חברות בשיעור של 23%, המס הכולל על הרווח המחולק עומד על כ-50%, בדומה לשיעור המס השולי על הכנסות יחידים.

• בשנים 2018-2024 עמד שיעור המס המרבי על דיבידנד על 33%, ובשילוב מס חברות של 23%, חל מס כולל של כ-48.4% – נמוך בכ-1.6 נקודות אחוז מהשיעור המרבי של 50% שחל על הכנסות היחיד.

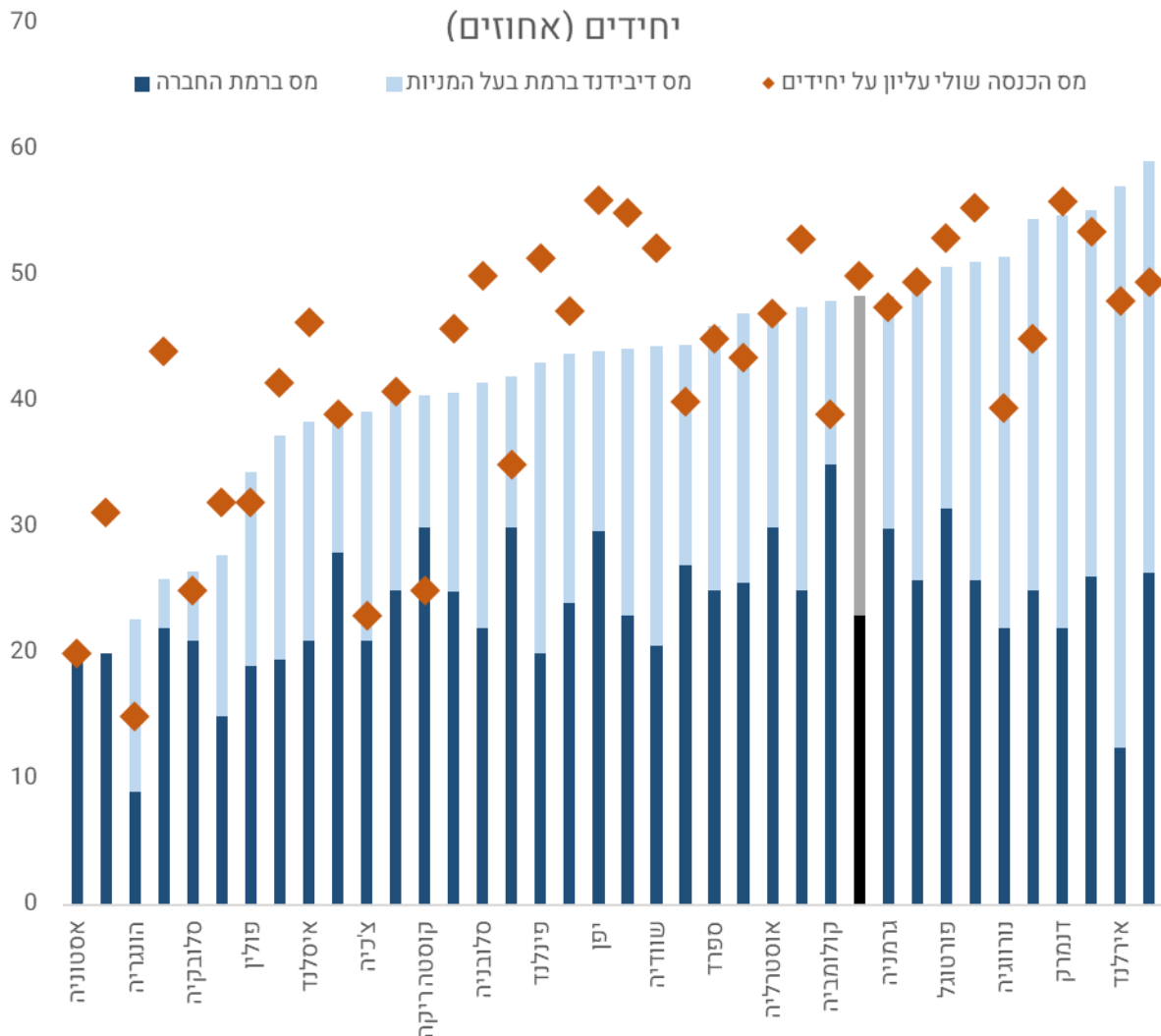
• בשנת 2025 הועלה כאמור שיעור מס יסף על הכנסות מהון ב-2% ונכנסה לתוקף חקיקה שמטרתה לצמצם תכנוני מס באמצעות חברות ארנק. כתוצאה מכך בוטל הפער בין המס על היחיד ומס חברות.

מס חברות על רווחים מחולקים לעומת מס שולי

מירבי על יחידים (בשנת 2024, במדינות OECD)

מס חברות על רווחים מחולקים לעומת מס שולי מירבי על יחידים (אחוזים)

■ מס ברמת החברה ■ מס דיבידנד ברמת בעל המניות ◆ מס הכנסה שולי עליון על יחידים

• הפער בין המיסוי על רווחים מחולקים לבין מס הכנסה שולי עליון על יחידים בישראל בערכו המוחלט נמוך יחסית, במדד זה ישראל, עם פער של 1.6 נקודות אחוז, ממוקמת במקום ה-30 מבין 38 מדינות ה-OECD שנכללות בהשוואה.

• בישראל, פער זה כמעט ונמחק בשנת 2025 כאשר שיעור המס על דיבידנד עלה ל-5% ובכך הוריד את ההפרש להיות קרוב ל-0%.

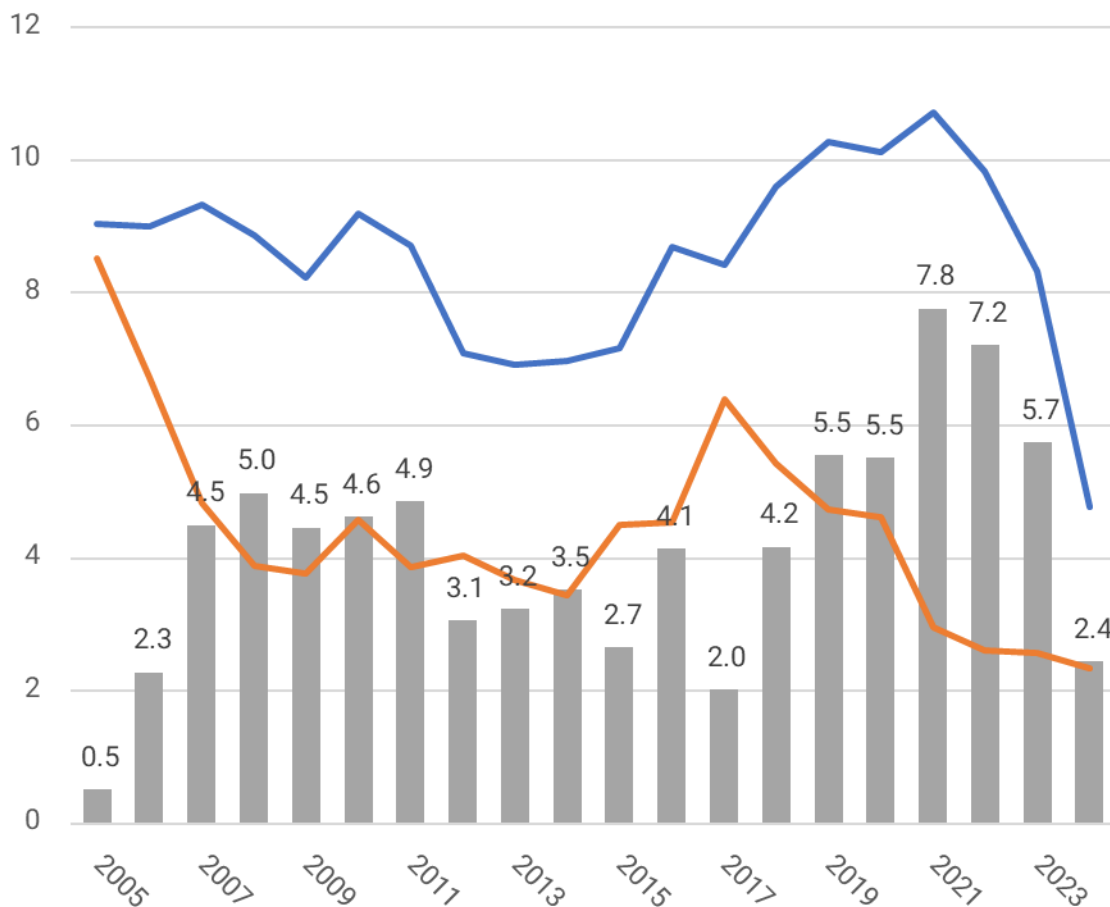
• מתוך 38 מדינות החברות ב-OECD אשר נכללו בהשוואה, ב-22 מדינות מס ההכנסה השולי העליון על יחידים גבוה משיעור המס על רווחי חברות מחולקים.

דמוגרפיה של חברות - פתיחה, סגירה והשינוי נטו (אחוז ממספר החברות בתחילת שנה)

דמוגרפיה של חברות

(אחוזים)

■ תוספת נטו במהלך השנה ■ נפתחו במהלך השנה ■ נסגרו במהלך השנה

• בשנים 2005-2024 שיעור הפתיחה של חברות עמד, בממוצע, על 8.6% לשנה ואילו שיעור הסגירה עמד על 4.4%.

• בשנים 2007-2011 נפתח פער בין שיעור המס השולי העליון על יחיד ושיעור המס על רווחי חברות מחולקים, פער זה יצר תמריץ ליחידים לפעול בתור חברות (תופעה שמכונה "חברות ארנק"). בשנים אלו קצב הגידול השנתי של חברות עמד על 4.7% בממוצע (שיעור הפתיחה והסגירה של 8.9% ו-4.2% בהתאמה), מהיר יותר מקצב הגידול של עסקים שבראשם עמד יחיד. יתכן שיחידים רבים בתקופה זו העדיפו לפעול כחברות, חלקם משיקולי מס.

• בשנת 2012 פער המס בין שיעור המס השולי העליון על היחיד ושיעור המס על רווחי חברות מחולקים הצטמצם בצורה משמעותית (ראה לעיל). לאחר השינוי, בשנים 2012-2016 ירד ל-7.4% שיעור הפתיחה של חברות. שיעור הסגירה הממוצע של החברות בשנים אלו לא השתנה בצורה משמעותית ועמד על 4.0%.

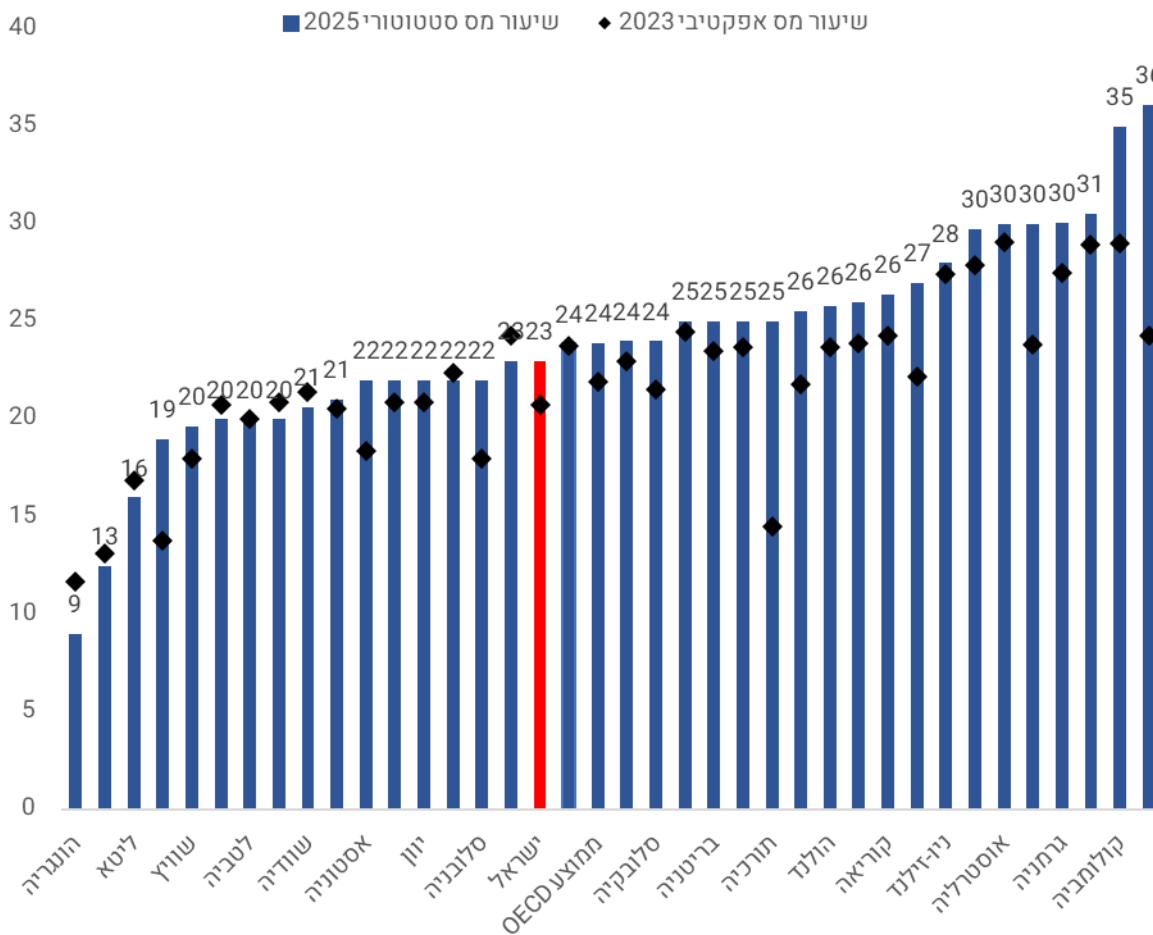
• בתחילת 2017 נכנס לתוקף תיקון 235 לפקודת מס הכנסה (תשע"ז-2016) שאמור היה לצמצם את תופעת "חברות הארנק". בשנה זו ניתן אכן לראות קיטון משמעותי בקצב הגידול של החברות, יתכן בהשפעת תיקון החקיקה. אולם בשנים לאחר מכן נראה גידול מחודש בקצב הגידול של אוכלוסיית החברות.

• החל משנת 2025 יחול תיקון 277 לפקודת מס הכנסה, אשר מרחיב את המיסוי של חווחי חברות מעטים ובעלי מניותיהם. תיקון זה עשוי ליצור שינויים בקצב הגידול של חברות בשנים הבאות.

שיעור מס חברות סטטוטורי ואפקטיבי (שנת 2025)

שיעור מס חברות
(אחוזים)

■ שיעור מס סטטוטורי 2025 ♦ שיעור מס אפקטיבי 2023

• שיעור מס החברות הסטטוטורי בישראל עומד מאז שנת 2018 על 23%. בשנת 2025 שיעור זה נמוך בכ-0.9 נקודת אחוז מהשיעור הממוצע הפשוט ב-OECD. לפי מדד זה ישראל ממוקמת במקום ה-22 מבין 38 מדינות ה-OECD שנבדקו.

• יש לציין שבשנת 2025 נוסף בצרפת היטל חד פעמי על חברות עם מחזור מעל למיליארד אירו, כך ששיעור מס חברות עלה מ-25.8% בשנת 2024 ל-36%.

• בנוסף לשיעור הסטטוטורי, ה-OECD מחשב את שיעור מס החברות האפקטיבי, הלוקח בחשבון את שיעורי הפחת על נכסים, את הניכוי בגין הון עצמי (במדינות אחדות) ועוד פרמטרים במערכת המס. על פי חישוב ה-OECD לשנת 2023 (הנתון העדכני ביותר) שיעור המס האפקטיבי בישראל עמד על 20.8%, לעומת נתון של 21.9% בממוצע בשאר מדינות ה-OECD שנבדקו.

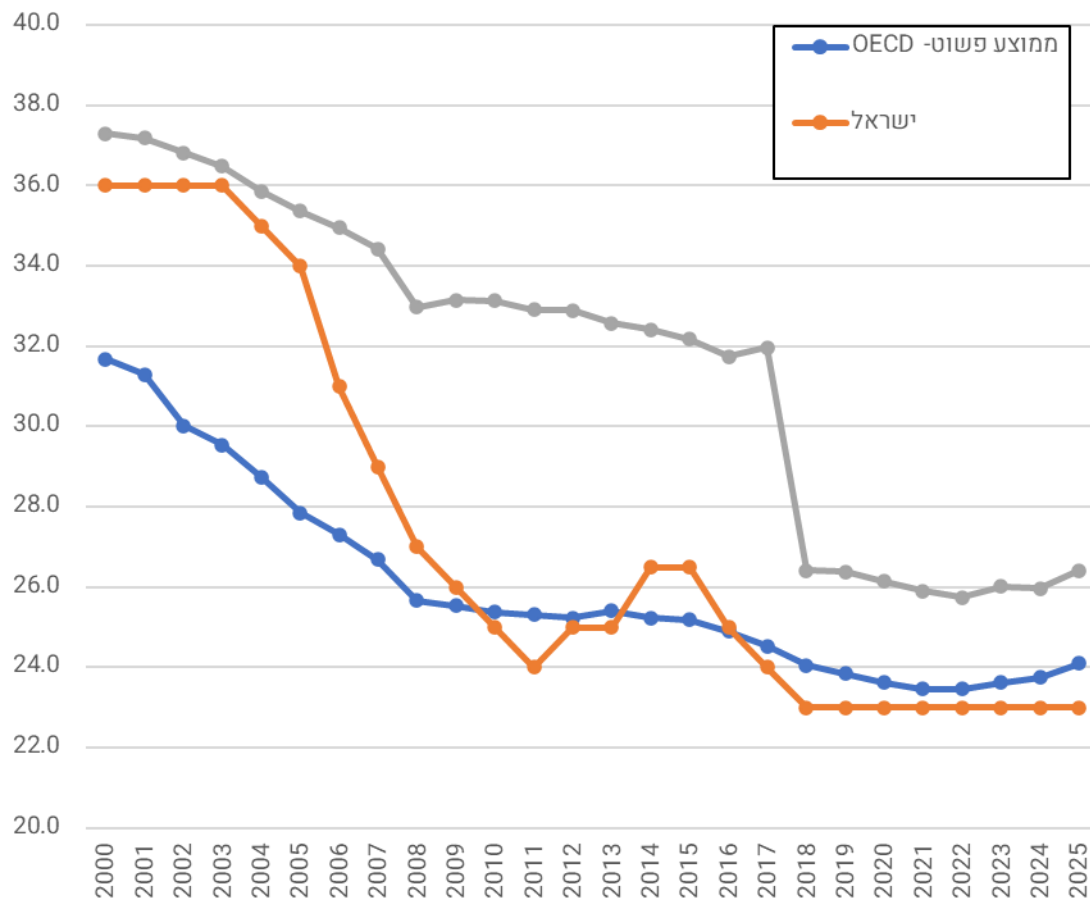
• ברוב המדינות שיעור המס האפקטיבי נמוך מהשיעור הסטטוטורי, כאשר הפער עומד בממוצע על 2 נקודות אחוז.

• במיעוט המדינות שיעור המס האפקטיבי גבוה מהשיעור הסטטוטורי, בעיקר בגלל ניכוי בשל פחת פחות נדיב.

• יש לשים לב כי בתרשים המצורף שיעורי המס האפקטיבי והסטטוטורי לא נמדדו באותה השנה.

שיעור מס חברות סטטוטורי (2025-2000)

השוואת מס חברות ישראל וממוצע OECD
(אחוזים)

• בשנת 2025 שיעור מס חברות בישראל עמד על 23%, ללא שינוי משנת 2018. שיעור זה נמוך במקצת מהממוצע הפשוט (ללא התחשבות בגודל התוצר במדינות השונות) שעמד על 24.1%.

• בשנים 2025-2000 ירד שיעור מס החברות בישראל ב-13.0 נקודות אחוז. באותה תקופה, הממוצע הפשוט ב-38 מדינות ה-OECD ירד בכ-7.6 נקודות האחוז ואילו הממוצע המשוקלל בתוצר ירד בכ-10.3 נקודות האחוז.

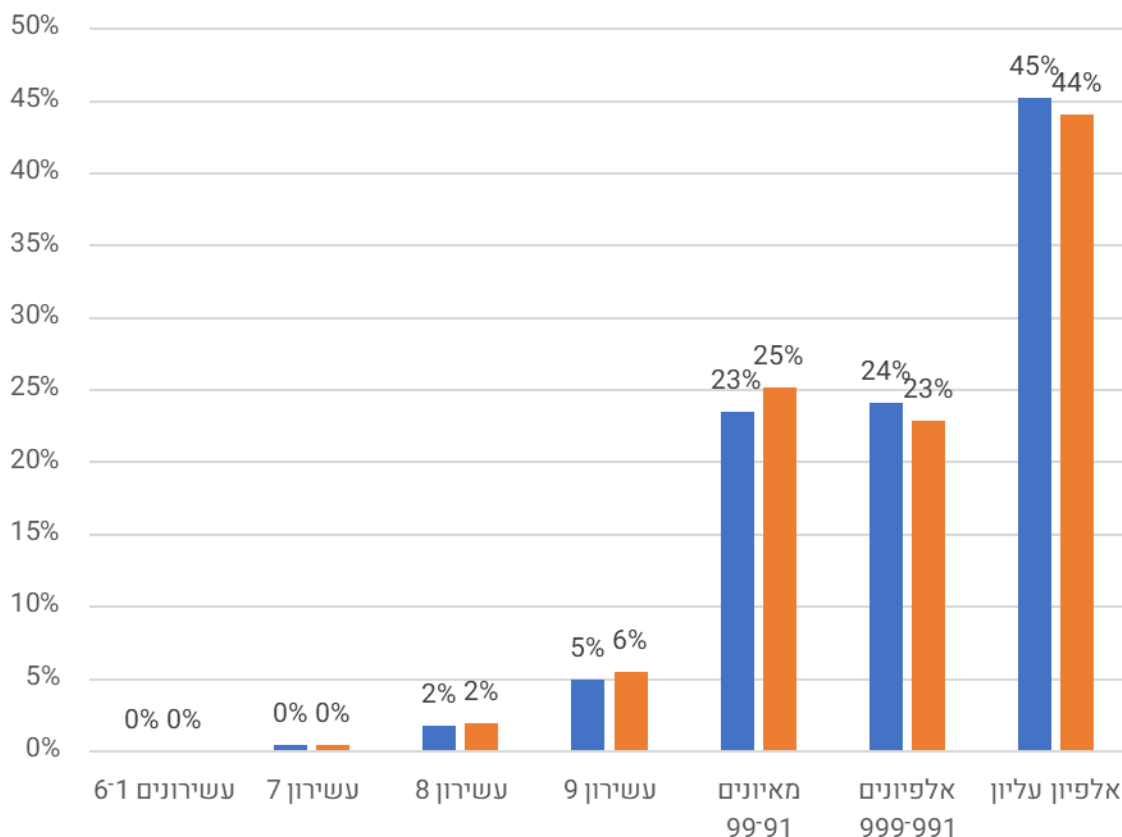
• הפער בין הממוצע הפשוט לממוצע המשוקלל ב-OECD הוא תוצאה של שיעור מס גבוה יותר במדינות גדולות ובמיוחד בארה"ב. יש לציין שבמדינות אלה ירד שיעור המס בשנים 2025-2000 באופן מהיר יחסית, כך שהפער בין הממוצע הפשוט למשוקלל הצטמצם.

• במיוחד, הירידה החדה בשיעור המס הממוצע המשוקלל ב-OECD בשנת 2017 נבעה מהרפורמה בארה"ב, שהפחיתה את שיעור מס החברות הפדרלי מ-35% ל-21%.

התפלגות ההכנסה החייבת וחבות מס של חברות לפי אחוזנים של ההכנסה החייבת (שנת 2022)

התפלגות הכנסות וחבות מס (אחוזים)

■ הכנסה חייבת ■ חבות המס

• על פי נתוני 2022, ההכנסה החייבת של 24 אלף חברות בעשירון העליון מהווה 93% מסך ההכנסה החייבת של חברות. חלקן של חברות אלה בחבות המס עמד על 92%. התפלגות החברות נקבעה על פי גודל ההכנסה החייבת של החברות.

• בתוך כך, החברות במאון העליון מהוות 69% מסך ההכנסה החייבת של חברות, וכ-67% מהמס.

• 239 החברות באלפיון העליון מרכזות 45% מההכנסה החייבת ומשלמות 44% מהמס.

• משקל המאון העליון במס נמוך ממשקלו בהכנסה החייבת כתוצאה מחוק עידוד השקעות הון המציע שיעורי מס נמוכים משיעור המס הסטטוטורי של 23%. במאון העליון ייצוג יתר של חברות הנהנות מחוק זה.

• בשנת 2022, 59% מהחברות לא דיווחו על רווח ולכן לא שילמו מס. יש לציין שקבוצה זו היא דינמית ויתכן שחברות שנמצאו בשנה אחת בקבוצת החברות שאינן מרוויחות, יימצאו בשנה העוקבת בקבוצת החברות המרוויחות.